

ἀψών-νω Κύπρ. ἀψώνω Ἡπ. Κέρκ. (Ἀργυράδ. κ.ά.) Κεφαλλ. Παξ. — Κθεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 6 — Λεξ. Δημητρ. ἀψώνου Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀψύς.

1) Κάμνω τινὰ νὰ θυμώσῃ Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) — Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ.: Μ' ἀψωσε πολὺ μ' αὐτὰ τὰ λόγια Ἡπ. Μὴν τ' ἀψώνης τὰ πράγματα Λεξ. Δημητρ. Καὶ ἀμτβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. ὀργίζομαι, ἐρεθίζομαι, θυμώνω Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θράκ. (Αἰν.) Κέρκ. (Ἀργυράδ. κ.ά.) Κεφαλλ. Κύπρ. Παξ.: Ἡ χολή της ἀψωσε, τὸ πρόσωπό της ἐκοκκίνησε Κέρκ. Ἀμα τὰ ἦκ' οὐ αὐτά, ἀψουσι Ζαγόρ. Μὴν ἀψώνης καὶ δὲ οὐ φοβᾶται κἀνένας Λεξ. Δημητρ. Μὴν ἀψώνεσαι, παιδί μου, μόνον ν' ἀκούς ἐκεῖνο ποῦ σοῦ λέω Ἀργυράδ. || Ἀσμ. Ποῦ τ' ἀκουσεν ὁ βασιλεὺς ἀψώθην τὸ ἐθυμώθη

Κύπρ. 2) Γίνομαι δριμύς τὴν γεῦσιν Κύπρ.: Τὸ ξίδιν ἐπάλ-λινεν τῶν ἀψωσεν. 3) Αὐξάνω, δυναμώνω ΑΤραυ-λαντ. ἔνθ' ἄν.

Μετοχ. 1) Καυστικός Κθεοτόκ. ἔνθ' ἄν.: Ἀψωμένος ἥλιος. 2) Ἰσχυρός, δυνατὸς Κέρκ. Ἀψωμένος ἀέρας.

ἀψώρυστος ἐπίθ. σύνηθ. ἀψώρυστους βόρ. ἰδιώμ. Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ψωρυστός < ψω-ρρίζω.

Ὁ μὴ προσβληθεὶς ἀπὸ ψώραν: Ἀψώρυστο δέντρο - δέσμα - φυτὸ κττ.

ἀψωτός ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀψύς καὶ τῆς καταλ. -ωτός.

Ὁ ὀλίγον δριμύς.

B

Β, β βῆτα, τὸ δεύτερον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου. Ἰδ. λ. βῆτα.

β 1) Διατηρεῖ τὴν ἀρχαίαν προφορὰν ὁ προηγουμένου μ, οἶον: ἐμβαίνω - μπαίνω, θαμβὸς - θαμπός, θαμβώνω - θαμπώνω, κόμβος - κόμπος κττ. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,429 καὶ ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Λεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 3,6.

2) Ἀποβάλλεται ἐν μέσῳ λέξεως μεταξὺ φωνηέντων, οἶον: διάβολος - διόβολος, καταλαβαίνω - καταλααίνω, στραβώνω - στραώνω, φόβος - φόος κττ. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,417, ἈνθΠαπαδόπ. Γραμμ. βορ. ἰδιώμ. 32 καὶ ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 31. 3) Τρέπεται εἰς μ, οἶον: ἀβατοίνιαστος - ἀματοίνιαστος, βαθρακός - μαθρακός, βούκινο - μούκινο κττ. Πβ. ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 36 καὶ ΓΚουρμούλ. ἐν Ἀθηνᾶ 48 (1938) 262 κέξ. 4) Τρέπεται εἰς ὁ ἐπομένου λ, οἶον: ἀνάβλεμμα - ἀνάδλεμμα, βλέφαρο - δλέφαρο κττ. 5) Τρέπεται εἰς γ α)

Ἐν ἀρχῇ λέξεως, οἶον: βάφω - γάφω, βλέπω - γλέπω, βλέφαρο - γλέφαρο, βουνόν - γουνόν κττ. Πβ. ἈνθΠαπαδόπ. Γραμμ. βορ. ἰδιώμ. 21 καὶ Χ. Παντελίδ. Φωνητ. 36. Ἡ τροπὴ ἀρχαία. Ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Λεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 3,9.

β) Ἐν μέσῳ λέξεως, οἶον: λαβωματὰ - λαγωματὰ, λαβώνω - λαγώνω, περιβόλιν - περιγόλιν, σοῦβλα - σοῦγλα κττ. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,421. 6) Τρέπεται εἰς δ, οἶον: βάζω - δάζω, βαφτίζω - δαφτίζω, βῆμα - δῆμα, (ἀγιο βῆμα - ἀγιοδῆμα), βιολὶ - διολὶ κττ. Πβ. ἈνθΠαπαδόπ. Γραμμ. βορ. ἰδιώμ. 31 καὶ ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 36. 7) Τρέπεται εἰς φ, οἶον: καλύβη - καλύφη, βλαστὸς - φλαστός, Καραβᾶς - Καραφᾶς, Βαλανιδεὺς - Φαλανιδεὺς κττ. Ἰδ. ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 36. 8) Γεννᾶται α)

Ἐν ἀρχῇ λέξεως, οἶον: ὄλοι - βούλοι, ὄχι - βόχι κττ. β) Ἐν μέσῳ λέξεως, οἶον: ἀοῦτος - ἀβοῦτος κττ. 9) Προέρχεται ἐκ τροπῆς α) Τοῦ γ, οἶον: γόνατο - βόνατο, γόνος - βόνος, λαγός - λαβός κττ. Ἰδ. ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 36 κέξ. β) Τοῦ δ, οἶον: δοχεῖο - βοχεῖο, δολώνω - βολώνω, δόντι - βόντι, δουλειὰ - βουλειὰ κττ. Ἰδ. ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 37. γ) Τοῦ μ, οἶον: μυζῶ - βυζάνω, ἔλμινς - λεβίθα, χήμη - χηβάδα (ἀχηβάδα) κττ. δ) Τοῦ φ, οἶον: φασόλια - βασόλια, φλέβα - βλέβα, φλόμος - βλόμος κττ. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,421.

βαὰ ἐπιφών. Θράκ. (Σαρεκκλ.) — ΠΠαπαχριστοδ. Θρακ. ἡθογραφ. 2,16.

Λέξις πεποιημένη.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Ἐκφράζει ἐκπληξιν: Βαὰ, μωρή, εἶπε ξυπασμένη κἀνον-τας πίσω ἓνα βῆμα, βαὰ, γῆ Ἀρτεμί μ'!... Βαὰ, μωρή, τὸ παιδί μ'! ΠΠαπαχριστοδ. ἔνθ' ἄν.

βάα μόρ. Καπ. (Σίλ.)

Λέξις πεποιημένη.

Σημαίνει ἄρνησιν. Συνών. ὄχι.

βὰβ μόρ. σύνηθ.

Λέξις πεποιημένη. Πβ. καὶ ἀρχ. βὰυ.

Σημαίνει τὴν ὑλακὴν τοῦ κυνός. Συνών. βὰου, γὰβ, γὰου.

βαβὰ ἐπιφών. Πελοπ. (Κίτ. Λαγ.) κ.ά.

Λέξις πεποιημένη. Πβ. καὶ ἀρχ. βαβαί.

Δηλοῖ σχετλιασμόν: Βαβά, τί συφορά ἐγινε! Συνών. πωπώ.

βαβὰ τό, σύνηθ. καὶ Καπ. (Σινασσ.) Τσακων. βὰ-βα Πόντ. (Οἰν.) βὰ Σκῦρ. βαβὰν Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ. κ.ά.) βοβὰν Πόντ. (Τραπ. Τρίπ. Χαλδ.)

Λέξις πεποιημένη τῆς παιδικῆς γλώσσης.

1) Πληγὴ σύνηθ. καὶ Τσακων.: Τὸ παιδί ἔκανε - ἔχει βαβὰ. Πονάει τὸ βαβὰ του σύνηθ. Ὁ ὄρκος μὲν ἔχον βαβὰ (τὸ προσφιλὲς παιδί μου ἔχει κτλ.) Τσακων. Ἐκανες βὰ, κοκόνα μου; ἔλα νὰ τὸ κάνω μὰ νὰ περάσῃ Σκῦρ. || Φρ. Ἐχει βαβὰ ἡ γλῶσσα μου (ἐμποδίζομαι νὰ ὁμιλήσω) Πελοπ. (Μάν.) Συνών. βαβάκι, βομβού, μιμί, μπου-μού. β) Ὁ πόνος τοῦ κτυπήματος ἢ τῆς πληγῆς: Ἐχει βαβὰ τὸ μικρό μου; πολλαχ. 2) Πληθ. βαβὰ, νεῦρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Φρ. Μὲ βαστοῦν δὲ βαβὰ μου (εὐρίσκομαι εἰς νευρικήν κατάστασιν, εἶμαι ταραγμένος). Εἶναι ὅς τὰ βαβὰ του (συνών. φρ. εἶναι ὅς τὰ νεῦρα του). 3) Βρέφος, νήπιον Καπ. (Σινασσ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Οἰν. Τραπ. Τρίπ. Χαλδ.): Ποῦ ἔν' τὸ βοβὰν; Συνών. βαβὰ-καν, βαβάκιν, βαβακίτσα.

βαβὰ ἡ, Ἄνδρ. Εὐβ. (Στρόπον.) Ἡπ. (Ἄρτ.) Θεσσ. (Καλαμπάκ. Καρδίτς. Τρίκκ. κ.ά.) Θήρ. Θράκ. (Ἀδρια-νούπ. Αἰν.) Ἰόνιοι Νῆσ. (Λευκ. κ.ά.) Μακεδ. Σκῦρ. Στερ-ελλ. (Ἀγρίν. Αἰτωλ. Δωρ.) κ.ά. βαβ-βὰ Λευκ. — Λεξ. Βλαστ. βάβα Κεφαλλ. Κύπρ. Μακεδ. (Πάγγ.) Πελοπ. (Ἀρκαδ. Ὀλυμπ.) Στερελλ. (Ἀγρίν. Αἰτωλ.) κ.ά. — ΙΒε-νιζέλ. Παροιμ. 15,188.

